

AktieRadius

Kwartaaluitgave van RADIUS Nederlandse Vereniging van Houtdraaiers

AXEL ZIJP

Dubbeldraaien

TECHNIEK

Ying yangbol

70 Jaargang 18,
Juni 2011

RADIUS NEDERLANDSE
VERENIGING VAN
HOUTDRAAIERS

In dit nummer

Van de redactie	2
Van de bestuurstafel	3
Axel Zijp - Dubbeldraaien	4
Veiligheid	8
Met Christiaan bij Jan	10
Bericht uit de werkplaats	14
Yingyangbol	15
Een torus draaien	16
Houtdraaien en kunst	19
Draaien met andere materialen	23
Verslag DemoDag 9 april 2011	25
Uitholbeitel maken	27
Verenigingsnieuws	28
Colofon	31

Foto omslag:

Kandelaar, Kasper Hamster

Uiterste inleverdatum kopij:

Voor nr. 71: 1 augustus 2011 (aktieradius@kpnmail.nl)

Het werken met voor het houtdraaien gebruikelijke gereedschappen, machines en uitgangsmateriaal kan gevaarlijk zijn. Lees vóór het gebruik de bijbehorende voorschriften en volg de daarin gegeven aanwijzingen zorgvuldig op. Noch de vereniging RADIUS, noch de redactie van AktieRadius, noch de auteurs van de in dit nummer opgenomen artikelen en advertenties kunnen enige aansprakelijkheid aanvaarden voor onvolkomenheden of andere fouten.

Van de redactie

Arie Braspenning

Het is goed om zo veel positieve reacties te krijgen van de leden op de vernieuwde uitgave van AktieRadius. Als redactie doe je het daarvoor. Tevreden lezers zijn belangrijk voor ons. Bedankt iedereen voor de mooie woorden. Inmiddels is al wel duidelijk dat de uitgave op A4 formaat niet haalbaar is, dat is jammer, maar we hebben ook veel mogelijkheden binnen het huidige formaat. In dit nummer zullen we geen "IN BEELD" aantreffen. Een vertrouwde rubriek die we helaas een keer moeten overslaan wegens een heupoperatie van Roelof Schmidt. Die heupoperatie verliep niet vlekkeloos en na twee dagen moest hij opnieuw geopereerd worden. Hierdoor duurt de genezing en revalidatie veel langer. We wensen Roelof een goed herstel toe en hopen dat hij voor het septembernummer weer in staat zal zijn een stuk te schrijven. Verder moet ik even iets recht zetten: in het vorige nummer stond bij de aankondiging van de DemoDag de naam van Ab Strijker vermeld, dat moest echter zijn Aad Sneeboer. Ik wens u allen weer veel plezier met deze uitgave en wens u alvast een fijne vakantie toe.

Van de bestuurstafel

Aat Meijboom

Vakantietijd??? Zaterdag 14 mei jl. is de jaarlijkse algemene ledenvergadering gehouden. Als men de opkomst ziet van 5 bestuursleden en 12 leden kun je deze vraag alleen maar bevestigend beantwoorden. Eerlijk gezegd hoopt het bestuur dat dit de reden is dat er zo weinig leden opgekomen zijn.

Het is weliswaar ten overvloede: MAAR HET BELEID VAN DE VERENIGING WORDT DOOR DE ALGEMENE LEDENVERGADERING BEPAALD !!!! Wanneer u problemen heeft om deel te nemen: laat ons dit weten, dan kunnen we proberen hier iets aan te doen. Voor het eerst werd deze vergadering gehouden in de nieuwe locatie in Nieuwegein. De indruk van deze locatie was zeer positief. Zoals gebruikelijk werd de begroting voor 2012 gepresenteerd en wat nog nooit voorgekomen is, deze kon niet goedgekeurd worden. Er was een behoorlijk tekort gesignaleerd, naar de reden hiervan wordt eerst een grondig onderzoek door een derde ingesteld voordat deze begroting opnieuw gepresenteerd wordt.

Hierdoor zal bij de komende gecombineerde vergadering op 8 oktober een extra algemene ledenvergadering gehouden worden. Gelukkig, zou ik in eerste instantie zeggen: er is weer wat te melden in deze rubriek, alleen de reden vind ik niet zo prettig. Rest mij hiervandaan u toch een heel prettige vakantie te wensen met veel mooi weer en veel houtdraaiplezier.

Kijk ook op de website van RADIUS:
www.houtdraaien.com

AXEL ZIJP

Dubbeldraaien

Ab Kraaijeveld Axel Zijp heeft 30 jaar staan draaien zonder dat hij ooit een andere draaier heeft gezien of gesproken, hij dacht echt dat hij de enige was. Toen hij net getrouwd was startte zijn vrouw een nieuwe hobby: kantklossen. Tijdens een cursus kocht zij haar eerste benodigdheden.

1 Twee stukken hout worden met gewone witte houtlijm aan elkaar bevestigd. Een A4-tje ertussen zorgt ervoor dat het gelijmde werkstuk straks weer makkelijk te splitsen is. Het is belangrijk om met een priem de centergaten exact op de lijmnad voor te prikken.

2 Maak met een gradenboog of met behulp van computer en printer en wat plaatmateriaal een malletje van 108°. Dit onmisbare hulpstuk is bruikbaar voor alle gewenste afmetingen.

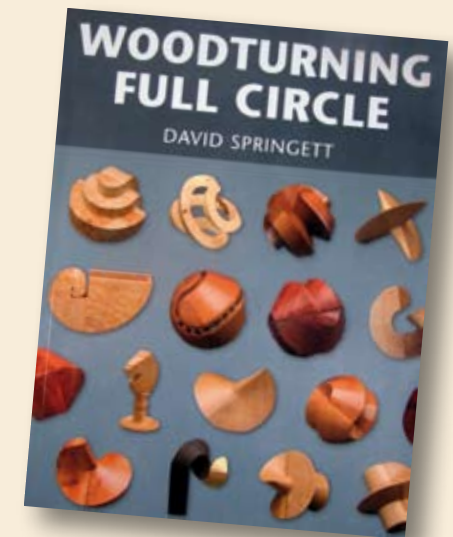
3 Na het afronden van het gelijmde balkje wordt met guts en schraper een hoek van 108° bereikt. Voortdurend meten en zuiver en secuur werken is vereist om een mooi eindresultaat te verkrijgen.

“Die kantklosjes zagen er niet uit, ze waren zo ruig, ze bleven aan je trui hangen. Ik dacht meteen, dat kan anders. Met een boortol, wat stukken hout en een fietsas heb ik mijn eerste draaibankje in elkaar geflanst. Mijn vrouw kwam op les met mijn zelfgedraaide kantklosjes, iedereen reageerde enthousiast en zo is het balletje gaan rollen.”

Met dit principe kan je eindeloos variëren

Al 40 jaar verkoopt hij zijn zeer gevarieerde collectie kantklosjes en kantkloskussens op markten en (vervolg op pag. 6)

4 Tot op de graad nauwkeurig en strak afge- werkt tot en met korrel 400.

6 Een steekpasser is handig om de afstand van de punt tot de rand te meten.

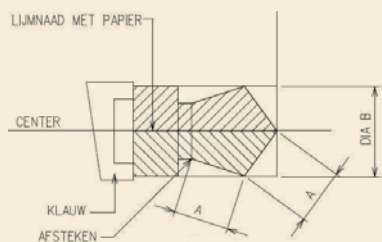

5 Met guts en schraper wordt, net als bij foto 3, met dezelfde mal de volgende hoek van 108° voorbereid.

7 Daarna bepaal je met de steekpasser waar de vijfhoek afgestoken moet worden.

Tekening: Nico Oosthoek

beurzen en via zijn website www.kleinhout.com over de hele wereld. Misschien is hij in het buitenland wel bekender dan in eigen land. Hij stond op beurzen in Japan en onlangs in Nieuw-Zeeland. In Engeland ontmoette hij op een beurs collega en latere vriend David Springett, net als hij ook oorspronkelijk een kantklos-draaier. Zes jaar geleden toonde deze hem een doos vol 'sphericons', objecten die Axel mateloos intrigeerden. Direct na thuiskomst is hij die op zijn

8 **Neem voor het loodrecht afsteken** de tijd om bij een hoog toerental veel schuurwerk achteraf te voorkomen.

10 **Draai één helft 1/5 slag** en de sphericon is bijna gereed.

9 **Bepaal nauwkeurig de positie** van het scherpe mes, voordat met een klap van de hamer het object gesplitst wordt. Een foutje is snel gemaakt en lastig te herstellen.

11 **Met houtlijm, lijmtang en wat geduld** is het object klaar om nageschuurd en afgewerkt te worden. Op pag. 7 nog enkele objecten van Axel Zijp

draaibank na gaan maken en al gauw ontwierp Axel zijn eigen sphericons. "Je moet een symmetrisch figuurtje of grondplan maken, dat is de basis. Met dit principe kan je eindeloos variëren, ook in grootte."

De techniek van het 'dubbeldraaien'

Axel werkt volgens een plan, een tekening, heel exact. Van oorsprong is hij bouwkundige, rekenen en tekenen is hem met de paplepel ingegoten. Dat boeit hem, daagt hem uit, hij gaat steeds op zoek naar nieuwe vormen. David Springett heeft deze techniek later in een boek „Woodturning Full Circle” beschreven. Axel gebruikt het boek nog steeds als bron en heeft voor deze techniek zelf de term 'dubbeldraaien' bedacht. Hij vindt het leuk om deze vorm van houtdraaien te demonstreren en te promoten. Net als David wil hij

zijn kennis graag overdragen. "Dingen uitproberen, mijn grenzen opzoeken. Dat kandelaartje en schotel-tje, dat heb ik zo langzamerhand wel gezien, ik wil mijn grenzen verleggen. Die 'vierkante' vaas uit het boek moet nog echt gemaakt worden, net als die oorbelletjes of dat object van een halve meter." Hij is nog steeds zo verslingerd aan houtdraaien dat hij zelfs zijn mini-Jet meeneemt naar de camping. Inmiddels weet hij dat hij bepaald niet de enige houtdraaier is in zijn omgeving. Hij is al een jaar of 10 een gerespecteerd lid van de regio Noord-Holland-Noord. Hij heeft kennis gemaakt met nieuwe technieken, maar bescheiden als hij is bekend hij onbevangen: "Ik heb tientallen jaren geschraapt en ik heb nog steeds geen echte feeling voor snijden." In dit artikel demonstreert hij de werkwijze van een vijfhoek of pentagon.

Veiligheid

Arie Braspenning
Boudewijn Rossy

Zoals iedere houtdraaier weet is veiligheid bij het houtdraaien een eerste vereiste. Onder deze noemer willen we in de komende uitgaven van AktieRadius de verschillende facetten waarmee te maken hebben aan de orde laten komen. In deze serie zullen draaiers die goede ervaringen hebben met eigen oplossingen aan het woord komen. Deze keer aandacht voor de (fijnstof)afzuiging.

Onder het begrip veiligheid verstaan we alle maatregelen die we kunnen nemen om lichamelijk letsel en of schade aan onze gezondheid te voorkomen. Met betrekking tot de houtdraaier betekent dit dat hij/zij een houding moet ontwikkelen, die tot gevolg heeft dat veiligheid een belangrijke plaats in zijn denken en handelen zal gaan innemen. Natuurlijk is het in het verleden in AktieRadius al ruim aandacht besteed aan dit onderwerp, maar toch is het goed om hier nog eens bij stil te staan. Een belangrijke overweging is om in de houtdraaiwerkplaats aan stofafzuiging

en luchtbehandeling te doen. Immers het inademen van houtstof kan op de lange duur leiden tot ademhalingsproblemen en allergieën. Verder bestaan er houtsoorten, waarvan het stof giftig is en dus schade aan onze gezondheid kan berokkenen. Ook het regelmatig schoonmaken van de werkplaats en het goed verluchten, houdt het binnenmilieu van de werkplaats gezond. We hebben de stofafzuiger die heel handig is als het gaat om de grote en de meeste krullen tijdens het draaien weg te zuigen. Dan is er ook nog de fijnstofafzuiger. We horen in deze tijd steeds meer over

fijnstof. Een stofafzuiger haalt fijnstof niet weg. Een fijnstofafzuiger doet dat wel. Die kun je kopen in de handel maar er zijn ook draaiers die een fijnstofafzuiging zelf maken. We hebben Adrie Bezemer gevraagd hoe hij in zijn werkplaats omgaat met de fijnstofafzuiging. Adrie Bezemer: "Ik heb een Microclene stofafzuiging gekocht (foto 1). Deze is eigenlijk bedoeld voor ophanging aan het plafond, maar dat werkte niet omdat het fijnstof dan toch door de ruimte gaat, zo'n afzuiging moet dicht bij de bron staan. (foto 2) Ik heb toen een schenkel gemaakt om de afzuiger, die ca. 20 cm groter

is dan de afzuiger, daar omheen een 4 mm triplex strook gespannen ter breedte van $\frac{2}{3}$ van de diameter met een hoogte van ca. 45 cm. Op deze schenkel heb ik een PVCpijp geplaatst van ca. 40 cm hoog met een diameter van 300 mm. Deze diameter is afhankelijk van de grootte van de afzuiger. (foto 3) Dit systeem, dat ik al 8 jaren gebruik, werkt uitstekend. Inmiddels heb ik een tweede exemplaar aangeschaft omdat ik meerdere draaibanken heb. Ik heb achter mijn draaibank een ruimte van 50 cm en over de gehele lengte van mijn draaibank op de hoogte van het bed een gladde plaat aangebracht zodat het afzuigstelsel over de gehele lengte kan schuiven, om steeds bij de stofbron te zijn. Dit systeem zuigt alleen het fijnstof aan; bij nat hout, als ik hoeden draai, ook de vochtige dampen want die zijn net zo schadelijk als fijnstof. (Bij sommige houtsoorten, zoals Taxus, Goudenregen, Olijf en houtsoorten met slaap, neem ik extra beveiliging met een P3 stofkap). (foto 4) Het grote voordeel van dit systeem is dat de (schone) lucht

in de ruimte circuleert, zodat geen warmteverlies optreedt. Een nadeel is het geluid, hoewel menige stofafzuiging met een stofzak en waar de lucht naar buiten wordt afgevoerd, meer geluid produceert. Persoonlijk vind ik dat er vaak dramatisch wordt gesproken over houtstof, c.q. fijnstof. Als er draaiers bij mij op bezoek komen zal ik als eerste over de gevaren van het fijnstof spreken. Ik denk echter dat de lucht in mijn draaiertijd tijdens het draaien zuiverder is dan in de steden of langs een snelweg. Ook is het anders als je dagelijks in stof werkt, zoals vroeger toen er geen afzuigsystemen waren. Dat heb ik zelf ook een paar jaar ondervonden, je kon niet van de ene hoek naar de andere hoek kijken in de timmerwerkplaats. We moeten oppassen dit niet te dramatiseren maar aandacht voor een goede stofafzuiging is zeer gewenst. Naast de afzuiging heb je ook allerlei vormen van stofmaskers. Daarover vind je de nodige informatie bij de verschillende leveranciers. Van eenvoudige stofmaskertjes, het P3 masker door Adrie

Bezemer genoemd tot gelaatsmaskers met een luchtcirculatie. Overigens moeten we ons realiseren dat we ondanks een goede houtmot- en fijnstofafzuiging als houtdraaier altijd heel dicht op de emissiebron staan en dat daarom een goede zaak is dat we altijd een adembescherming dragen. Een volgende keer zullen we ingaan op de inrichting van de werkplaats.

Met Christiaan bij Jan.....

Rob Driessen

Op zaterdag 9 oktober j.l. hield Jan Hovens open huis in zijn werkplaats in Venlo. Hij had Christiaan Jörg uitgenodigd die het nodige zou gaan vertellen over snijdend draaien en over vormgeving. (foto 1).

Ruim 30 personen afkomstig uit vier landen reageerden op de uitnodiging! Zelfs iemand uit Luxemburg. Ook van de Radiusafdeling Elst waren diverse personen afgereisd naar Venlo. En zoals dat altijd gaat bij Jan: heerlijk ongedwongen, gezellig en vol humor. Diverse personen hadden eten meegenomen en de echtgenote van Jan zorgde voor koffie en het uitserveren van de lunch (Wurst, brötchen, chili con carne, etc.). Bij dertig geïnteresseerden stel je je al gauw een overvolle ruimte voor. Welnee! In de voormalige sorteerloods van Jan kan met gemak het dubbele! Maar natuurlijk niet zo makkelijk rond de draaibank van Christiaan. Nadat iedereen was bijgepraat klom Jan

op een van zijn draaibanken en riep iedereen op zich bij hem te verzamelen. Na een korte introductie door Jan werd Christiaan uitgenodigd te beginnen met zijn verhaal. Na iedere paar zinnen die Christiaan vertelde, keken de Duitsers, in meerderheid aanwezig, hoopvol naar Jan die weer op zijn draaibankbed klom (foto 3) en spontaan begon te vertalen. En hoe! Het Duits zit Jan in de genen! Hij heeft zelfs geen moeite met vakterminologie. Soms stokte het even, zoals bij de uitdrukking “ik weet hoe de hazen lopen”. “Wie die Hasen laufen” volgde en werd begrepen, maar Christiaan werd grappig verzocht simpele bewoordingen te bezigen.

Christiaan vertelde over veertig jaar geleden, toen hij begon met draaien. Op een zelfgebouwde draaibank, er bestonden toen ook nog geen houtdraaicursussen. Hij moest dus alles zelf ontdekken en beredeneren vanuit zijn technische achtergrond. Daarbij wél een bewuste keuze gemaakt voor de traditionele gesmede gutsen, niet de Engelse. Hij gebruikt eigenlijk uitsluitend gutsen en incidenteel een platte beitel en een afsteekbeitel. Hij vertelde dat hij vrijwel alle soorten werk met deze gutsen kon uitvoeren. In het verre verleden was er niet voor ieder soort werk een aparte draaibeitel, zoals nu o.m. van Sorby. Natuurlijk is het Christiaan zijn verhaal, en iedere waarheid is er een beetje. Het ging dan ook meer om het “wat steek je ervan op” principe. Vervolgens demonstreerde Christiaan zijn techniek van “vierkant naar rond” tussen de centers. (foto 4) “Goed aanleren is kilometers maken”, zo instrueert hij zijn cursisten regelmatig cylinders te draaien en ook basisvormen als “holletjes/bolletjes.” te oefenen. “Het niet kunnen draaien kan nooit aan je bank of beitel liggen; het ligt altijd aan

jezelf!” Het belang van de vouw van de guts op het hout werd onderstreept, zoals ook je houding achter een ideaal in hoogte opgestelde draaibank: “houtdraaien doe je niet met je armen, maar met je benen!” De beweging komt vanuit je hele lichaam. Ook linkshandigen hebben het bij Christiaan zwaar: “Dan leer je maar rechts draaien, anders kom je in de problemen met schalen draaien, en als je toch links wilt blijven draaien dan moet je een linkse bank kopen”. Hoewel ik zelf links ben, en Christiaan me inderdaad goed “rechts” heeft leren draaien, kwam hem deze opmerking op nogal wat kritiek te staan van ervaren linkse draaiers. Kon ik voordat ik les van Christiaan had gehad nog zeggen: “ik ben in alles uitgesproken links, behalve in de politiek”, nu moet ik zeggen “...behalve in de politiek en bij houtdraaien”. Tijdens de pauze liepen velen vol verwondering door Jan’s werkplaats: ongelooflijk wat daar allemaal te zien is. Jan heeft een voorliefde voor het verzamelen van oud gereedschap en machines. Een

antieke grote gietijzeren lintzaag, schitterend opgeknapt en vol in gebruik. Zo ook zijn draaibanken. Naast een zelfgemaakte - waar ook Jan in het verleden op heeft leren draaien - staan er nog een stuk of vijf opgeknapte exemplaren. Dat opknappen kan bij Jan relatief gemakkelijk: ook de nodige metaalbewerkingsmachines maken deel uit van zijn verzameling, waar Jan

de benodigde onderdelen zelf op maakt. De beitels voor het hout strelen (met de hand schroefdraad snijden) maakt hij bijvoorbeeld zelf. (foto 5) De middag stond voornamelijk in het teken van vormgeving. Na de pauze en met goedgevulde magen ging Christiaan over op het draaien van een schaal aan de kopse kant van zijn meegenomen (Jet 1642) draaibank. Bij het

Cursus Snijdend Houtdraaien door Christiaan Jörg

In kleine groepjes (max. 3 personen) leer je op een grote bank (Wema, Jet) met zelfvertrouwen en plezier je hobby uit te oefenen.

Basiscursus I en II (8 x 4 uur) € 380

Voor mensen die willen beginnen (I) en draaiers die het juiste spoor nog niet gevonden hebben (II).

Vervolgcurcus (4 x 4 uur) € 190

Tussen de centers en voor de kop. Het uitbouwen van de reeds geleerde kennis en kunde.

Inschrijfformulier en informatie
Christiaan Jörg, W. Heukelslaan 6, 3581 SP Utrecht
Tel. 030 – 2513 684, info@christiaanjorg.nl

www.christiaanjorg.nl

Met een vormguts kun je tussen de centers een stuk hout draaien, en daarna een vorm geven. Als voorbeeld noem ik maar een kandelaar om een idee te geven. Vormgutsen zijn ook geschikt om er holle of bolle vormen mee te draaien, zoals een ondiepe schaal, een potje of een doosje. Met een 13 mm guts kun je al veel kanten op. Voor het fijnere werk is een 10 mm guts aan te bevelen.

draaien van de buitenkant werd reeds veel aandacht besteed aan de vorm. “Die moet pakkend zijn, uitnodigen tot nader bekijken en blijvend boeiend zijn”. Zo vindt hij dat de technisch perfecte vorm van een biljartbal is goed om te biljarten, maar saai is en gaat gauw vervelen als je er alleen maar naar kijkt. Hij constateert dat als je een technisch

perfecte cilinder (dus overal exact de zelfde diameter) rechtop zet, hij van onderen breder lijkt dan van boven doordat onze ogen ons bedriegen. Hij kan door spanning in een lijn te brengen, het aanbrengen van een perspectief ter verbetering van de vorm en het juist toepassen van het lijnenspel van de houtstructuur een vorm een dimen-

sie meer geven. Een vorm wordt dan emotie. Daar ligt juist de kracht van het werk van Christiaan. Met het tonen van verschillende van zijn werkstukken werd dat duidelijk gemaakt. Bijvoorbeeld met een uitgeholde cilindrische vaas: door die eerst op zijn kop neer te zetten en vervolgens met de uitholling boven. Of met het 90 graden draaien van een grote platte schaal (68cm doorsnee) uit essenhout. Door die draai gaven de houtnerflijnen een gevoel van kijken naar een landschap met een horizon: vanuit het zuidwesten naar het noordoosten en dan naar het westen en tot slot naar het zuidoosten. (foto 6) Ik moet eerlijk bekennen dat ik me niet bewust was dat ik zo naar schilderijen keek, maar achteraf.....ja, hij had gelijk. Ook met de vorm van de buitenkant van de zojuist door hem gedraaide schaal (doorsnee 30cm) vertelde hij dat 1mm meer/minder in een bepaalde kromming reeds kan bepalen of een schaal boeit of juist saai is. Dat liet hij zien via twee in zijn ogen onvolkomenheden, terwijl de schaal voor mij reeds perfect was: die zou ik vol trots bij een radius bijeenkomst durven laten zien! Hij haalt er nog met één beweging één keer (snijdend natuurlijk) zijn guts over, en ook hier moet ik weer (alles relatief uiteraard) bekennen dat dit inderdaad nóg beter was! Voor Christiaan begon het pas “ergens op te lijken.....” Daarna het uithollen van de schaal met de traditionele guts.

Christiaan toonde zijn “speciale beweging” om met het uithollen toch constant met de onderste helft van de guts te snijden.....toch? Ja, in principe wél. Máár.....als de hoek te stijl wordt en je zelfs ’t zicht kwijt raakt (bijvoorbeeld tijdens het diep uithollen van een werkstuk met een kleine diameter), kún je ook met de bovenste helft van de guts snijdend uithollen. Hij liet zelfs zien dat het kon maar niemand kon zien hoe. Dat is het bezwaar van diepe inwendige vormen uithollen. Dit laatste omschreef Christiaan als erg gevaarlijk voor hen die nog niet genoeg kilometers hebben gedraaid en nog niet blind aanvoelen hoe dit type gutsen reageert!

Tenslotte demonstreerde Christiaan nog enkele weetjes over het slijpen van zijn gutsen:

- op een roze korund slijpsteen (korrel 100 en 120) van 17,5cm doorsnee ivm de holling van de vouw

- de “U”-beweging op de slijpsteen opdat over de gehele vouw eenzelfde hoek intact blijft. Dat heeft als voordeel dat je tijdens het snijden een ander deel van de vouw kunt gebruiken (bijvoorbeeld omdat je eerdere snijpunt wat bot is geworden) en dan hoeft je de guts niet zo snel na te slijpen.
- Wetten was niet nodig volgens Christiaan, mits je de juiste steen en de goede korrel gebruikt.

Een samenvatting van de dag: leer vooral eerst goed en met gevoel draaien. Als je met een goede houding leert werken met traditionele gutsen dan kun je daarna feitelijk veel andersoortig gereedschap als ringbeitels, schalengutsen, haken en hollowers ook aan. Het principe van het aanleggen van de vouw op ’t hout en lichaams-houding is immers hetzelfde”. Bovendien beperk je investeringen in onnodige en verkeerde beitels. En wie dit niet gelooft en/of de uitdaging van

snijdend draaien met één type guts in 4 maten wil leren kan eventueel voor een cursus bij Christiaan terecht.

De demonstratie en de vele vragen waren zo rond half vier ten einde. Jan nam het woord, dankte Christiaan en nodigde iedereen uit vooral nog niet naar huis te gaan maar gebruik te maken van de gezellige Limburgse gastvrijheid: onder ’t genot van een reeds klaargezet biertje je houtdraaipassie delen in een internationale setting. Dank aan Jan voor de happening en het belangeloos ter beschikking stellen van zijn werkplaats en Christiaan voor de demonstratie. Ik heb ervan genoten en er weer ’t nodige van opgestoken.

Christiaan Jörg:
<http://www.christiaanjorg.com>
Jan Hovens:
<http://www.janhovens.com>

Bericht uit de werkplaats

Bert Rosbach

Mijn vorige bericht begon ik met een “treurige” mededeling. Maar nu heb ik toch echt een treurige mededeling. Ik schreef, dat er nog een baby op komst was bij een collega van mij. Maar helaas is die baby al voor de geplande geboorte overleden. Triest, triest, triest. Dus geen rammelaar meer nodig. Ik had toch liever wel een rammelaar gedraaid.

Ondertussen weten ze je via internet te vinden als houtdraaiër. Ik kreeg een verzoek voor het draaien van schijven om objecten op tentoon te stellen. Het werd kennelijk te duur, dus dat ging niet door. Iemand anders had ook al gevraagd naar een amateurdraaiër in de omgeving van Rotterdam. In eerste instantie heb ik de opdracht afgewezen. Toen ik er alsnog op reageerde had de persoon in kwestie een ander klusje, leuker en uitdagender: het opnieuw draaien van een paar schaakstukken. Die stukken liggen dus nu in de wacht. Half april heb ik afscheid genomen van mijn collega's. Om de pijn van het afscheid een beetje te verzachten heb ik voor mijn directe collega's een stress-tol gemaakt. Nu kun je je afvragen wat zo'n stress-tol eigenlijk is. Nou, heel eenvoudig: als je in de stress zit, moet je even afstand nemen en tot rust komen. Dan pak je de stress-tol, zet hem aan het draaien, en je kijkt strak naar de tol totdat die uitgeteld is. Onder het draaien moet je ook nergens anders aan denken..... en de

stress is weg. De tollen zijn ook nog voorzien van vier “ogen” om de collega's te herinneren aan het vier-ogen-principe. Dat principe luidt: laat altijd een collega meekijken en mee controleren. Hoe die ogen gemaakt zijn? Ik begin met een vraag: “Wat krijg je, als je een cilinder schuin doorsnijdt?” Juist ja, een ellips. Je moet dus heel precies boren om het te laten lijken alsof je de ovale-gaten-boor hebt uitgevonden. Van mijn collega's kreeg ik nog een cursus houtdraaien cadeau, want ik wil eigenlijk na zoveel jaren houtdraaien wel eens leren hoe je een schaal fatsoenlijk draait. En een doosje LEGO, als aandenken aan het systeem, waar ik heel veel jaren mijn aandacht heb besteed. Van een collega, die graag aan woordverhaspelingen doet, kreeg ik een boekje met allerlei draai-woorden. Zoals de volgende uitspraak: “Een draaibank is een financiële instelling, die zich in het TV-programma RADAR creatief verweert tegen aanklachten over, wat in de volksmond heet, woekerpolissen. Het gaat hier om

beleggingsproducten, waarbij de kosten wel heel erg voor de baat gaan, ze rijzen nl. de beurs uit.” Het gedraai gaat als volgt: “Van beleggingen hoop je altijd dat de resultaten de pan uitrijzen. Het mooist is als de groei zo ongeremd is, dat je kunt spreken van “woekeren.” En nu komen de mensen klagen over woekerpolissen. Het is ook nooit goed”.

Verzekeringsmaatschappij

En nu ben ik bezig met het voorbereiden van een demonstratie in het hol van de leeuw: in Duitsland, op de Forum-taggen. In Nederland hebben we “Radius”, in België het Vlaamse Gilde van Houtdraaiers. In Duitsland kennen ze ook zo iets, alleen is het daar geen vereniging, maar een internet-forum. Er zijn ongeveer 3000 forum-leden, de een wat actie-

ver dan de andere. Zie www.drechslerforum.eu Op de website van Radius, www.houtdraaien.com staat bij de links een verwijzing naar deze site. En in de agenda staan de Forum-taggen ook aangekondigd. Nou daar ga ik naar toe, om “kanteldrehen” te demonstreren. In het Nederlands heet dat “omkeerdraaiwerk”. Die voorbereidingen zijn in dit geval onder andere het zagen van driehoekige latten

met 3 gelijke hoeken en drie gelijke zijden. En vervolgens het uitproberen of het idee in mijn hoofd ook klopt als je het in werkelijkheid uitvoert. Zes driehoekige latten samen zijn ook geschikt voor “omkeerdraaiwerk”. En ik heb een vreselijk leuk idee in mijn hoofd. Dat moet dus eerst uitgeprobeerd worden. Als het lukt, dan gaan we dat dus demonstreren, samen met nog wat ander werk, met 4 vier-

kante latten. En natuurlijk om te praten met collega houtdraaiers, of zoals de Duitsers zeggen “Fachsimpeln”. Maar ook om te gaan kijken naar de demonstraties, waaronder een van Peter Hromek, en het draadstrelen door Jan Hovens. Ook is er een tentoonstelling met werk van de forumleden, en er worden ook objecten verkocht voor het goede doel. In dit geval de slachtoffers van de aardbeving in Japan.

Een ying yang bol draaien

**Menno Oomkes
en Wybe Westra**

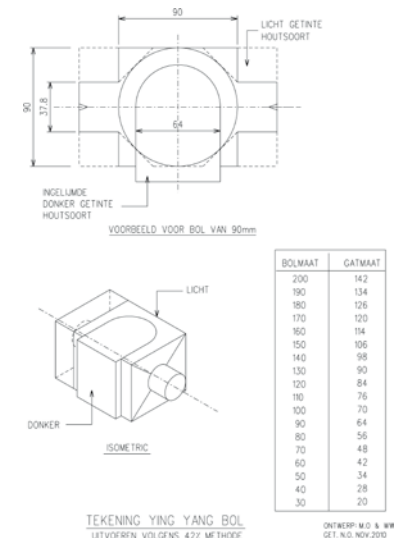
Om een ying yang bol te maken moet er altijd eerst een werktekening worden gemaakt om de gewenste maten te krijgen (zie werktekening).

Van een netjes gezaagd vierkant stuk hout 90 x 90 x 160 mm, bijvoorbeeld esdoorn, kan een ronde bol van Ø 90 mm gedraaid worden.

In het uitgezaagde gat moet een donker gekleurde houtsoort, bijvoorbeeld noten, precies pas gemaakt worden. Met een lijmpapje gemaakt met vijlsel/schuurstof van esdoorn alles weer tot een geheel lijmen, goed in de bankschroef vastklemmen en dwars over een sterke lijmtang gebruiken. De tekening is volgens het 42% systeem uitgevoerd. Het geheel kan nu drogen en op de bekende manier tot een bol worden afgedraaid, geschuurd en verder afgewerkt worden. Voordat de bol afgewerkt wordt kun je nog eerst een zwarte stip in het witte hout en een witte stip in het donkere hout plaatsen precies in het middelpunt van de cirkel. Daarna kan de bol worden afgewerkt. De staan-

der waarop de bol is geplaatst is excentrisch gedraaid tussen de centers zonder gebruikmaking van hulpstukken.

Tekening van Nico Oosthoek

Een torus (met ongewenste afloop)

Gerard Gaasbeek Onlangs vond ik een stuk grenen dat ik jaren geleden opborg met het opschrift adventskandelaar. Bedoeld was het model dat op pagina 93 in het boek "houtdraaien snijderwijs staat". De basis is een torus die onder een helling op een voet staat. (Torus is de mooie naam voor de vorm van een opgepompte binnenband zonder ventiel, heet nu ook wel "donut"). Op verschillende hoogtes op die torus zijn de kaarshouders geplaatst.

Ik gebruik bewust het woord torus omdat de doorsnede van het lichaam daarvan rond is. Bij een ring kan die vorm willekeurig zijn, als het geheel maar in zichzelf gesloten is. Ik herinner me dat ik bij die paar torussen die ik maakte

eindeloos in de weer was met het vergelijken met malletjes. Voor het maken van kogels is hier de 42% regel besproken. Kort samengevat komt die er op neer dat als een cirkel strak wordt omsloten door een regelmatige achthoek, de lengte van de lijnen 42% is van de diameter van die cirkel. Bovendien raakt de cirkel steeds een lijnstuk in het midden. Het toepassen van deze regel op een torus is de aanleiding voor dit verhaal. Bijgaande tekening is daarin de basis, gevolgd door foto's met commentaar. Het malletje doet er nog wel in mee, maar veel minder.

De klus startte met het zagen van een schijf Ø 21 cm uit een plaat van 6 cm dik. Ik wilde op 42 mm dikte uitkomen en had dus

geen last van gaatjes van schroeven. Vlakdraaien aan de "voorkant" deed ik met een ronde vormguts, 16 mm, vingernagelmodel geslepen. Ook de buitenkant van de schijf draaide ik daarmee vlak, naar Ø 20 cm.

Om een mal Ø 42 mm te maken heb ik een stukje karton op de schijf geniet (foto 1) en er op laag toeren tal met een vlakke beitel met de punt laag een cirkel uitgesneden. Na het losmaken heb ik het karton gehalveerd. In het linker deel van bijgaande tekening is weergegeven hoe ik de 42% regel toepaste. U ziet de doorsnede van de schijf met twee maal de cirkel van de torus, omgeven door een achthoek. De punten die er bij de bewerking toe doen zijn boven en onder identiek gemarkeerd. De zijde aan de linker kant draaide ik met een 12 mm schalen-guts weg tot een diepte van ca. 30 mm, dus van buitenkant af voorbij de halve dikte van de torus (Punt B). Punt (A) was nog niet met een guts bereikbaar. Misschien wel met een insteekbeitel, maar zeker bij deze houtrichting gebruik ik die niet

graag. Op de bereikbare plaatsen heb ik daarna de halve dikte van de torus afgetekend (punten B, F en J). Vanaf deze middelste lijnen zette ik nieuwe lijnen op een afstand van een kleine 9 mm (= 21%, punten C, E, G, I en K). Om punt M te bereiken stak ik vanaf de voorkant met de genoemde modelguts een scheve V. Aan de toruszijde haaks (hoek is te controleren met de schuifmaat) naar binnen en schuin vanaf het midden gezien (rode stippellijn), tot iets meer dan de halve diepte (N). Daarna heb ik drie schuine "vlakken" gedraaid waarvan er twee te zien zijn op foto 2. Ook op deze laatste vlakken zette ik nog een streep in het midden. Ik had dus vijf van de acht vlakken die nodig zijn om rond te komen zodat ik kon gaan afronden. Afronden betekent: alle hoeken wegdraaien en de middenstreepjes zoveel mogelijk laten staan. Afhankelijk van de bereikbaarheid ik gebruikte overwegend de modelguts en soms de schalen-guts. De groene pijltjes in de teke-

Het werkstuk op de vlakke schijf met het karton voor de mal

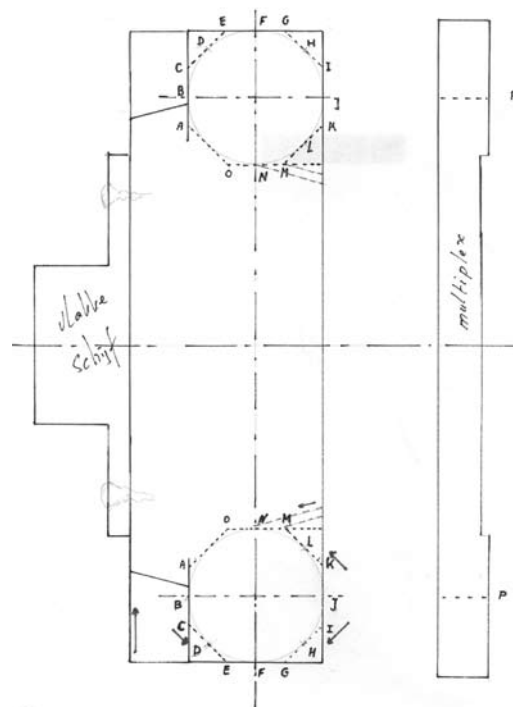
Vier van de vijf "vlakken"

ning geven de steekrichting aan. Hoewel steken niet echt het goede woord is. Het is meer een kwestie van rollen met de guts vanuit vouwcontact, met het hecht laag indien vergeleken met centerdraaien. De mate van rond zijn controleerde ik met het malletje (foto 3). Tot slot verdiepte ik het centrum nog even tot net onder de "hoogste" punten van de torus (J) en schuurde het deel dat af was nog even na met Abranet t/m korrel 320.

Om de andere kant te kunnen bewerken prepareerde ik een plaatje 16 mm multiplex. Ik zaagde het ongeveer achthoekig en tekende daarop de cirkelvormige hartlijn van de torus af. Daarin boorde ik op regelmatige afstanden vier gaatjes. Die punten zijn de plaatsen waar op

de torus de kaarshouders moeten komen (die schroefgaten worden dus onzichtbaar). Foto 4 toont hoe de schijf met de houtschroeven op de torus is bevestigd. Het tegencentrum gebruikte ik daarbij voor het positioneren. In de voorkant van de schijf maakte ik een 3 mm diepe kamer Ø 121 mm, de diameter van mijn vlakke schijf. Foto 5 toont de situatie na het omkeren. Niet is te zien dat aan de nieuwe voorkant de puist zit van het eerste opspannen (wel op foto 3). Nadat die puist is verwijderd heb ik ook vanaf deze kant een schuine V-groef gestoken om het middendeel los te snijden. Dat hobbelt door de druk van de guts rustig naar binnen en vliegt niet zomaar weg. Na een kleine correctie van de marge die ik veilig-

Toepassing 42% regel voor een tonus

Bijna goed genoeg

De schijf bevestigd met 4 hout-schroeven

Omgekeerd opgespannen

Het binnenstuk is nagenoeg weg, nog even haaks maken

Laatste schuine vlak met mid-dellijn

Helaas, de torus was zo mooi

heidshalve (foto 6) genomen had kon ik de lijnen door N, O en A aftekenen, het vlak OA draaien en ook hier een middenlijn zetten (foto 7) en vervolgens afronden en schuren als hiervoor.

Het voetplaatje dat ik hierna maakte, was heel simpel. Ik schroefde de ring van onder af door de voetplaat vast. Tot hier ging alles ongekend

voorspoedig, maar dat hield op bij de tweede schroef. De schroeven waren weliswaar dun, maar voorboren had ik niet zien zitten. De korte jaarringen ter plaatse konden de slijtkrachten niet aan en lijmnaden vond ik niet om aan te zien. Restte dus alleen nog actiefoto 9.

Wat ik overhield was dus geen torus, maar wel het gevoel dat ik op

een prettig vlotte manier een zeer geslaagde torus had gedraaid. Tijdens het schrijven van dit verhaal ben ik dan ook al begonnen met een nieuw project waarin torussen een rol spelen. Daarin is geen plaats voor vastschroeven na het omkeren. De fase na het omkeren daarvan is mogelijk weer een beschrijving waard.

Waar kiest de vormgever in hout uit de

U zoekt Japanse zagen of beitels, 'n schaaft van Lie-Nielsen of Clifton. Of een perfecte houtdraaibank met opspangereedschappen voor klein en groot werk en keuze uit honderden houtdraaibeitels. Ook alles voor de meubelmaker en houtsnijder!

grootste collectie gereedschappen?

U wilt alles zien en lezen op het gebied van de ambachtelijke houtbewerking. U vindt bij ons alles onder één dak! Welkom van dinsdag t/m zaterdag en ook op donderdagavond!

Beekstraat 30
6811 DW Arnhem
www.baptist.nl

Tel.: 026 - 445 16 44
Fax: 026 - 442 44 35
houtbewerkers@baptist.nl

BAPTIST
VOOR HOUTBEWERKERS

Hout – vormen

Jan Pranger, Lemmer.
www.arstorno.nl

Een groep van 15 houtdraaiers komt 2x per jaar bijeen om elkaar verder te helpen bij houtdraaien en vormgeving. Met dit verhaal houden wij u op de hoogte. We spreken af bij Ab Strijker in Lelystad.

Iet Feith (Rietveld Academie – AR 68/2010) staat stil bij de grondbeginselen: “Zien is emotie. Wanneer we een voetbalwedstrijd bekijken hebben we de neiging mee te schoppen/te bewegen. Een moeder die een kind voedt met een lepel, maakt met haar mond een zelfde happen-de beweging als de baby. Emotie op het veld vertaalt zich in een reactie langs de lijn. Kijken we naar een mooie vaas, dan maken we met de handen een beweging alsof we de ronding van de vaas volgen. We

nemen de vorm waar. Vormen die ten dienste staan van schoonheid. Het waarderen van schoonheid is onderhevig aan verandering, daarom veranderen ook vormen waarin we iets vertellen.

Verhelderend is wanneer je de toegepaste techniek van vormgeving gaat onderscheiden:

- stapelen, vlechten, draaien b.v. als techniek om een primitieve samenleving te beschermen
- hangen, verbinden, opblazen
- collectie, sorteren, rangschikken,

herhalen, samenhang van vormen

- sporen van gereedschap, aangebrachte sporen/textuur, ingrijpen door splijten of samenvoegen, symmetrie als het gaat om de buitenkant

- maat en verhoudingen van de onderdelen van een kunstwerk/vorm

- begin en eind van een werkstuk of een lijn

- verschil in eigenheid van materiaal b.v. hout t.o.v. klei

Ab Strijker

Kasper Hamster

Nico Oosthoek

Kijk daarom ook eens terug naar je eigen weg (ontwikkeling in het gebruik van vormen), die je hebt afgelegd in de periode van hout-draaien". Tot zover Iet.

Uit door Iet uitgeleende boekjes teken ik het volgende op: "Ook klanken werken op ons in. We onderscheiden gemakkelijk een harmonieus en dissonant geluid (zeg maar valse muziek). Dat leren we door de jaren heen. Popmuziek: je moet er even aan wennen maar naarmate je het vaker "ziet" met je oren - het ervaart - komt het

moment dat je een duidelijke keuze kunt maken. Met taal, rekenen en muziek zijn we grootgebracht: we kennen de taal en tekens - hebben woorden en begrippen om elkaar iets duidelijk te maken. Zo ver zijn we met vormen nog niet. De taal en tekenen van kunst hebben we veel minder "doorleefd". Het spreken over kunst lijkt dan soms ook wel op een spraakverwarring of woordgebruik, dat verhult dat we het zelf ook niet zo goed weten. We zijn er helaas minder

Kasper Hamster

goed in getraind dan in muziek. Of denk ook eens aan het spreken over wijnen: een prettige afdronk met een neusje Ooit geproefd? Er is dus nog hoop - we blijven oefenen".

We willen komen tot een oordeel over ons eigen en elkaars werk dat verder gaat dan mooi of niet mooi. We willen de elementen leren kennen waaruit een werkstuk is opgebouwd en analyseren wat sterke en

Aart van Toor

minder sterke kanten zijn. Dat met elkaar te delen brengt je verder in je ontwikkeling. Afsluitend tonen we elkaar de meegebrachte werkstukken, waarbij we kijken naar de vorm en luisteren naar de maker, waarom hij kiest voor deze vorm. Zie de tekst bij de foto's. Twee werkstukken licht ik er even uit, omdat die volgens de groep meer toelichting nodig hebben:

2. De golf met geometrische vormen van Jan Pranger grijpt terug op de periode van de piramide, kathedralen en tempelbouwers, die slechts passer en liniaal ter beschikking hadden om de juiste verhoudingen weer te geven. Daarmee draaiden zij cirkels en trokken daarbinnen lijnen in de vorm van driehoeken, vierkanten en rozetten:

1. "De blauwe steen" van Aart van Toorn, verbeeldt een groep mensen die "de cirkel niet rond kunnen krijgen" oftewel niet gezamenlijk tot een oplossing komen. Zij buigen zich naar de raadsman/rechter in het midden en verwachten van hem het bevrijdende woord. De blauwe steen, gemaakt van Belgische hardsteen, markeerde van oudsher de plaats op de markt waar rechters het bevrijdende of veroordelende woord spraken en waar veroordeelden konden worden vrijgekocht. Nog te vinden in Nijmegen en Leiden.

Jan Pranger

kortom maakten daarmee hun ontwerpen. Een basismotief uit die tijd was het **visblaasmotief**, opgebouwd uit twee elkaar overlappende cirkels, die weer werden omsloten door bogen in een discusvorm/visblaasvorm. Binnen die vorm bleven de verhoudingen gelijk: werden de eerste cirkels groter dan werd de gehele figuur in gelijke verhouding groter. De gekozen elementen vaas, bol en schaal staan in die "visblaasverhouding". Deze geometrische kennis waaruit o.a. de gulden snede en de stelling van Pythagoras is ontstaan, wordt vandaag de dag nog toegepast: de kennis rolt als het ware nog als een golf over de wereld. Dit object is gemaakt voor een landelijke expositie van houtdraaiers in Duitsland. Een verslag van die expositie, waar ook Radianen aan mee doen (o.a. Bert Rosbach en Jan Hovens), volgt nog.

Ab Strijker

AFH Fijnhout

DE hardhout specialist voor bedrijf en particulier

- 80 soorten op voorraad
- Teak (o.a. dekdeeltjes)
- Plaatmat. (o.a. Bruynzeel hh)
- Bladen (aanrecht/tafel)
- Fineer
- Eigen zagerij

Amsterdamsche Fijnhouthandel

Minervahavenweg 14 Westpoort 3098 Tel. 020 -682 80 79 Fax 020-684 31 54
e-mail: afh@fijnhout.nl homepage: www.fijnhout.nl

Jan Hovens

Draaien met andere materialen (slot)

In de voorgaande afleveringen hebben we stilgestaan bij het draaien met dierlijk materiaal en anorganische materialen, bijvoorbeeld steen. In deze laatste aflevering gaan we het hebben over plantaardige materialen.

Als laatste in deze serie de plantaardige materialen. Houtdraaiers draaien natuurlijk hout. Dit hout is meestal afkomstig van een stam of dikke tak. Maar ook de vruchten van sommige bomen, de zaden, kunnen gedraaid worden. Het meest bekend is wellicht de Taguanoot afkomstig van Brazilië. Deze noot die ook wel plantaardig ivoor genoemd wordt, is al lang bekend bij draaiers. Deze noten werden vroeger als ballastmateriaal meegenomen op schepen. In Europa werden ze vooral gebruikt voor het maken van knopen. Ze zijn zeer hard maar hebben het nadeel dat ze van binnen hol zijn. Ze zijn vrij gemakkelijk verkrijgbaar en laten zich uitstekend draaien. Verschillende palmensoorten leveren vruchten met een geschubde harde schil rondom het zaad. Bekend zijn de Thikanoot, en de Uxinoot. De zaden hebben vaak een mooie structuur en laten zich goed inzetten voor klein draaiwerk maar ook de schaal is inzetbaar. Uit Australië komt de tegenwoordig goed bekende Banksianoot. Veel draaiers hebben hiermee al erva-

ring opgedaan. Een soort zaden met een mooie structuur zijn Betelnoten. Ze zijn o.a. afkomstig uit de Filipijnen. Ze worden daar in verse toestand gekauwd door de lokale bevolking vanwege de lichte roes die ze veroorzaken. Eenmaal gedroogd zijn ze zeer hard en b.v. geschikt voor inlegwerk in dekseltjes. Even terug naar het grotere werk. De Kokosnoot is ook goed te draaien. In musea zijn mooie voorbeelden van kelken gemaakt van een halve kokosnoot met steel en voet van een andere mooie houtsoort. Andere delen van planten, de wortelhals bijvoorbeeld, leveren soms ook speciaal materiaal op. Bekend is natuurlijk wortelnoten-hout van walnoten. Bruyrehout is afkomstig van de wortelhals van een heidesoort in Zuid-Frankrijk.

Het wordt vooral gebruikt voor het maken van pijpenkoppen maar kan ook heel mooi draaiwerk opleveren. Over de diverse wratten en hun mooie structuur hoeft ik niet uit te weiden. Een speciaal plantaardig materiaal dat ook ingezet wordt bij klein draaiwerk is barnsteen. Barnsteen is uitgehard hars van naaldbomen dat miljoenen jaren onder de grond gelegen heeft. Het wordt op enkele plaatsen in de wereld, gevonden op stranden waar het uitgespoeld wordt uit de bodem. De beste vindplaats is echter in Rusland aan de Oostzee waar het ook via dagbouw uit de grond gehaald wordt. Niet bepaald goedkoop spul! De opsomming in dit

Nieuw in Nederland!!!

MaxiCut Fostnerboren
Geschikt voor het gebruik in houtdraaibanken
Uniek in zijn soort door zelfsnijdende centreerpunt en spaanbrekers, Waardoor deze boor minder weerstand ontwikkeld. Verlengbaar door zijn unieke kolf, zonder schroef of inbus systemen. Deze kolf zorgt er tevens voor dat de boor niet kan gaan slippen. Makkelijk Naslijpbaar.
Leverbaar in de maten 13 t/m 55 mm en diverse inch maten
Verlening leverbaar met morse-konus MK1, MK2 en MK3

Filmpjes over de werking van deze boren kunt u vinden op:
www.colt-tools.com
Vraag de folder gratis bij ons aan!!!

Hegner & Ko
Fermiweg 16
3208 KT Spijkenisse

Tel: 0181-647535
Fax: 0181-647311

COLT
PROFESSEIONELLE
BOHRWERKZEUGE

Een opsomming van mogelijke bronnen.

Leveranciers van houtdraaibeno-digdheden als Drechselbedarf Schulte in Duitsland en Willyvan Houtte in België leveren de alternatieven voor ivoor, schildpad e.d.. Bij enkelen kun je ook de banksia-noten en taguanoten verkrijgen. Memenco, die vaak op onze demodagen aanwezig is kan een heel scala aan noten en gedroogde vruchtschalen leveren. Winkels in beeldhouwmaterialen kunnen vaak ook verschillende steensoorten leveren.

Craftsupplies Nederland, ook vaak aanwezig op onze demodagen, levert een breed scala aan acryl voor pennen. Met een beetje geluk en intensief speurwerk op internet kun je ook andere bronnen vinden.

verhaal is verre van volledig maar het is een goede weergave van alle materialen die ik zelf onder handen heb gehad. Ze zijn lang niet altijd gemakkelijk verkrijgbaar

maar het is niet onmogelijk. Een portie geluk hoort er soms ook gewoon bij. Het adagium is: ogen open houden en bereid zijn dingen uit te proberen op de draaibank.

**Maak uw draaiwerk
persoonlijk
met een brandmerk
van uw initialen**

Ad Zoon
Koestraat 28
2871DR Schoonhoven
tel.: 0182 320088
mob.: 06 48322559
e-mail: ad@zoon.nl

hand- en machine gravures, o.a. brankmerkstempels (Deze stempeltjes simpel op een gastoestel of met een keukenbranderdije te verwarmen)

DemoDag 9 april 2011

**Aad Sneeboer
Arie Braspenning**

In de aanloop naar de DemoDag was al veel werk verzet. Gezien de locatie zou het een interessante dag moeten worden, waarbij je er een mooi dagje uit van kon maken met het hele gezin. Menig Radiuslid had dat ook gedaan. Het enige waar de commissie mee zat was het weer want dat hadden we niet in de hand. Maar daar hadden zowel de deelnemers als de bezoekers niets over te klagen: een stralende dag, waardoor de DemoDag en de organisatoren letterlijk in het zonnetje werden gezet. Op vrijdag 8 april begonnen voor een aantal leden van afdeling NHN de voorbereidingen. Er werd met auto en aanhanger twee maal naar Heerhugowaard gereden om alle tafels en schragen op te halen. Er was al een tekening waarop was aangegeven waar de tafels moesten worden neergezet, zowel voor

Deze DemoDag 2011 werd gehouden in Broek op Langedijk en was verzorgd door de afdeling Noord-Holland-Noord op een historische locatie: de Broeker Veiling. Schitterend weer, een prachtige tentoonstelling, mooie demonstraties. Wat wil een draaier nog meer?

de DemoDag als voor de expositie. De tafels werden voorzien van kle- den. De demonstrateurs richtten hun plek in. In het begin van de avond werden door 22 leden werk- stukken aangeleverd en opgesteld. Om 20.30 uur zat de eerste dag er op.

Zaterdag was de commissie al om 07.30 uur aanwezig om de leveran- ciers op te vangen. Een medewerk- ster van de Broeker Veiling had koffie gezet. Voor de eerste keer waren er 7 leveranciers uitgeno- digd. Dat er dan drie leveranciers zijn die zonder afbericht niet op

komen dagen, geeft toch een smet op deze mooie en zonnige dag. Je mag best zeggen dat we daar de pest over in hadden.

Om 10.00 uur was iedereen er klaar voor. Alles was ruim opgezet zodat alle aanwezigen de ruimte hadden om alles goed te kunnen bekijken en hun waar te kopen en te genieten van wat de demonstrateurs

brachten. Nancy Gelderman draaide sieraden waar veel belangstelling voor was. Axel Zijp en zijn kleinzoon Matthias hadden ook niet te klagen over de aandacht die ze kregen. Arie Hilt draaide veel tolleren en andere werkstukken waar mensen om vroegen en Aad Sneeboer draaide kerstballen en excentrische waxinelicht-houders.

Ook kreeg Aad veel belangstelling voor het gereedschap dat hij heeft ontwikkeld en waarmee hij demonstreerde. In een apart artikel hierna wordt dat nog eens beschreven.

De expositie had ook veel belangstelling. Elk jaar weer zie je de kwaliteit van de werkstukken verbeteren.

Ook in het restaurant hoefde je niet te dringen, er was ruimte voor iedereen.

Jammer dat de mensen zich vooral verzamelden om de demonstrateurs in plaats van te gaan zitten en naar het videoscherm kijken, zodat iedereen alles goed kon zien. De videocamera is tenslotte niet voor niets aangeschaft!!! Maar de rechtgeaarde houtdraaier wil natuurlijk ook de geur van hout opsnuiven als hij staat te kijken en neem hem dat maar eens kwalijk.

Het maken van een uitholbeitel

De benaming uitholbeitel is eigenlijk geen goede benaming. Je kunt er niet alleen een vaas mee uithollen, maar ook een schaal. Het is een beitel die niet kan hap-pen en daardoor voor de beginnende draaier (maar ook voor de gevorderde) een geweldig stuk gereedschap.

Aad Sneeboer
am.sneeboer@quicknet.nl

Wat heb je nodig:

- Een staaf ijzer Ø 16mm lang 500mm. (kan variabel zijn)
- Een ronde freesje van een boven-frees met een schacht van 8mm en een snij gedeelte van 16mm.
- Een inbusboutje met een schroef-draad van 6mm en een lengte van 6mm.
- Een inbus sleuteltje.
- Een stukje waterleidingkoper Ø 28mm lang 25mm.
- Een heft welke elke draaier zelf kan maken.
- Een blikje polyesterhars.

dikte terug naar ongeveer 13mm. (dit kan met een haakse slijptol).

4. Maak een heft naar eigen idee en zorg dat het stukje waterleidingkoper er strak om past.

5. Boor in het heft een gat van 16mm diep 130mm.

6. Stel het heft rechtop en plak met een stukje plastic zie foto het heft af.

7. Giet de polyesterhars (2 componenten) in het heftgat en laat voorzichtig de beitel er in zakken.

8. Na 20 minuten is je beitel gebruiksklaar.

500mm met aan de voorkant een gat van 8mm plus, een tap van 6mm inclusief inbusboutje en inbussleutel.

2. Aan de kant van het heft een ver-smalling naar 13mm met een lengte van 120mm

3. Het beiteltje moet je zelf kopen en het heft moet je zelf maken en bevestigen.

Aan de slag:

1. Boor in de kopkant een gat van "8mm plus" en diep 35mm.
2. Boor 15mm van de voorkant een gaatje van 5mm en snij daar een schroefdraad in van 6mm.
3. Breng aan de kant van het heft, over een lengte van 120mm de

Op de afgelopen DemoDag hebben verschillende leden mij gevraagd of ik de beitel voor hun wil maken. Omdat ik zelf ook houtdraaier ben, is mij dat te veel gevraagd. Wat ik wel wil maken is:

1. Een stuk ijzer Ø16mm lang

Verenigingsnieuws

Afdelingsnieuws - Agenda - Mutaties ledenlijst

Afdelingsnieuws

Afdelingsbijeenkomsten zijn in principe ook voor leden uit andere afdelingen te bezoeken. Wel graag van te voren afstemmen met de afdelingscontactpersoon waar u ook info kunt krijgen over de afdeling.

Afdeling Arnhem-Nijmegen

Afdelingscontactpersoon:
Jaap Boks tel. 0481 372495
Bijeenkomsten in 2011:
24 september (Jan Bergevoet),
22 oktober, 21 november
(Gerard Gaasbeek). De bijeenkomsten worden gehouden in onder de toren.
St. Maartenstraat te Elst (Gld),
van 9.30 uur tot 12.30 uur.

Afdeling De Dommeldraaiers (Schijndel-Den Bosch)

Afdelingscontactpersoon: Arie Braspenning tel. 0418 513349
a.braspenning@planet.nl
Bijeenkomsten in 2011:
27 augustus, 15 oktober,
3 december. De bijeenkomsten worden gehouden in Dorpshuis De Geut, Kerkstraat 4a, 5482 EJ Wijbosch, van 09.30 – 12.30 uur.

Afdeling Flevohoutdraaiers

Afdelingscontactpersoon:
T. van der Kolk tel. 0341 418128
kolkies@caiway.nl
Bijeenkomsten in 2011:
5 september (decoreren van potje, schaalte of ander gedraaid object),
24 oktober (eikenhouten voorwerp blauw of bruin gekleurd met respect. azijn+iijzer of ammoniakdamp, of voorwerp van een andere houtsoort kleurbeitsen), 12 december ((eenvoudig) driekantig object (full circle) en/of omkeerdraaiwerk als kerstversiering)

Afdeling Haarlem

Afdelingscontactpersoon:
Bas Melis, tel. 023 5247015
b.melis@online.nl
Bijeenkomsten in 2011: Elke 2^e zondag van de maand. De bijeenkomsten worden gehouden bij Muck Douma, Groot Heiligland 18 te Haarlem en vangen aan om 14.00 uur.

Afdeling Haarlemmermeer

Afdelingscontactpersoon:
Klaas Dikstaal tel. 020 6592977
Bijeenkomsten in 2011 1 juli. De bijeenkomsten worden gehouden

op de locatie: Protestantse Kerk,
Havikstraat 5, 1171 DW
Badhoevedorp, tel. 020 6593133

Afdeling Limburg

Afdelingscontactpersoon:
Jan Hovens tel. 077 3549717
jhovens@worldonline.nl
Bijeenkomsten in 2011: 16 juli en
8 oktober bij Jan Hovens,
Schaapsdijkweg 49 in Venlo.

Afdeling Lochem

Afdelingscontactpersoon:
Hans Langkamp tel. 0547 351881
fam.langkamp@live.nl
Bijeenkomsten in 2011:
De bijeenkomsten worden
gehouden op de locatie:
Kunstlokaal 11, Bosberg 29,
Borculo en vangen aan om 19.30
uur.

Afdeling Noord

Afdelingscontactpersoon: Willem v.d. Schors tel. 0594 213326
wmvdschors@wanadoo.nl
Bijeenkomsten in 2011:
27 augustus en 5 november.
De bijeenkomsten worden
gehouden op de locatie
Ulgersmaweg 47 in Groningen
en vangen aan om 12.30 uur.
Inloop vanaf 12.00 uur.

Afdeling Noord-Holland Noord

Afdelingscontactpersoon:
Aad Sneeboer tel. 0229 270982
am.sneeboer@quicknet.nl
Bijeenkomsten in 2011:
donderdag 1 september,
dinsdag 18 oktober, donderdag
24 november
De bijeenkomsten worden
gehouden in het dorpshuis
"de oude school", Dorpstraat 72,
1711 RK Hensbroek en beginnen
om 19.30 uur.

Afdeling Rotterdam

Afdelingscontactpersoon:
Bert Rosbach tel. 010 4184786
a.rosbach@chello.nl

Afdeling Utrecht, Werkgroep 'De Lekstroom'

Afdelingscontactpersoon: Jasper v.d. Visch tel. 034 6212368
jvdvisch@hetnet.nl
Bijeenkomsten in 2011:
8 juni.
De bijeenkomsten worden
gehouden op de locatie: de Oude
School te Lopikerkapel en vangen
aan om 13.00 uur.

Afdeling Veluwe

Afdelingscontactpersoon:
Bob Kemerink tel. 038 4540540
bob.kemerink@ziggo.nl
Bijeenkomsten in 2011:
17 september en 10 december.
De bijeenkomsten worden
gehouden in een zaal van de

Sionskerk, Asseltseweg 6,
8161 VV Epe.

Afdeling De Waarden

Afdelingscontactpersoon: Gerrit de Jong tel. 0182 382973
gjmdejong@hetnet.nl
De bijeenkomsten worden
gehouden bij Adrie Bezemer.

Afdeling Zeeland

'De Scheldedraaiers'
Afdelingscontactpersoon:
Piet Cevaal 0118-591753
cevaaldep@zeelandnet.nl
Bijeenkomsten in 2011:
elke eerste zaterdag van de
maand. De bijeenkomsten
worden gehouden in Het
Ambachtscentrum,
Kattendijksedijk te Goes en
vangen aan om 09.30 uur.

Videoapparatuur

Elke afdeling kan gebruik maken van de videoapparatuur van Radius. Daartoe dient men zich van tevoren aan te melden bij de vaste beheerder/bediener van deze apparatuur Cok Verhoeven. Deze videoapparatuur is gratis beschikbaar voor elke afdeling, slechts een kleine vergoeding voor de operateur moet betaald worden. Aanvragen bij Cok Verhoeven: tel. 0252-518878.

Agenda

16 en 17 september 2011
Open dagen Willy Vanhoutte
23 en 24 september 2011 **Open dagen Schulte**
8 oktober 2011 **ACP vergadering**
14, 15 en 16 oktober 2011
Vormgevers in hout
12 november 2011 **DemoDag**
4 februari 2012 **ACP vergadering**
7 april 2012 **Algemene Leden Vergadering**
28 april 2012 **DemoDag**
6 oktober 2012 **ACP vergadering**
27 oktober 2012 **DemoDag**

Mutaties ledenlijst

Nieuwe leden 1ste kwartaal 2011
A. Veen, Kwaklaan 44-p,
2548 AV Den Haag
J. Gerritsen, Wooldseweg 27,
7101 HV Winterswijk
J. Harskamp, Weide 24,
1841 GW Stompvoren
J. Packo, Akkerstraat 25,
8370 Blankenberge (B)
J. v. Haeren, van Haapstraat 92,
6525 CE Nijmegen
D. Blom, Zandbergseweg 6,
4023 CC Rijswijk Gld.
C. Middelburg, Koningspade 24,
1718 MN Hoogwoud
A. Geusebroek, Rijksweg 34, 1871 PE Schoorl
P. Offenbergh, Dorpsstraat 20, 8141 AL Heino

A. Hoeksma, W. Lodewijkstraat
28, 8606 AE Sneek
J. de Bruine, Vogelzangseweg
12, 4461 NG Goes
G. de Kinkelder, Ziekenhuisstraat
34, 7557 AB Hengelo Ov.
J. Bocken, Koedijk 2, 7261 SK
Ruurlo
S. El Khader, Maraisstraat 15,
2021 SJ Haarlem
C. Florijn, Bezaanijachtplein 236,
1034 DC Amsterdam

J. Hartjes, Zuiderdiep 89, 9521 AB
Nieuw Buinen
A. Hoornenborg, Zandweg 183,
3454 HD De Meern
R. Kanne, Wardsestraat 15,
7031 HD Wehl
J. Rigterink, Dr. W. Leydsiaan 29,
5642 MR Eindhoven
J. Roorda, Molenwerf 28,
2941 TE Lekkerkerk
J. Sessele, Adegem Dorp 94,
9991 Adegem (B)

P. Vink, S. v. Capelweg 45,
2431 AC Noorden

*Verhuisberichten 1 ste kwartaal
2011*
H. van Maaren, Oude
Rijkstraatweg 7B, 7391 MA
Twello
J. Verhage, Walcherselaan 2 kmr.
1.05, 8316 NJ Marknesse

Advertenties

Vraag en aanbod...

TE KOOP AANGEBODEN:

Hotdraaibank: MYFORD ML8,
voorzien van frequentieregelaar,
draad op de aandrijfas 7/8"x12
t.p.1. Afstand tussen de centers
1050 mm. Draaidiameter 200
mm boven het bed. Hoofdas
doorlaat 10 mm, geboord MC1.
Draaidiameter linkerkzijde zonder
leunspaan 400 mm, met leun-
spaan 300 mm. Hoofdas in 24
posities te fixeren. De draaibank
heeft een uit één stuk gegoten

vaste kop waarin de lagers stofvrij
zijn opgesloten. Draaibank is ge-
monteerd op een houten opbouw
met 2 grote berguimtes voor
gereedschap en toebehoren. Bij de
levering horen veel draaibeitels en
een microlene afzuiger. Prijs in on-
derling overleg (minimaal € 400).
Contact: tel. 010 4587978,
email: aadlesman@tele2.nl
adres: Valeriusrondeel 279,
2902CH Capelle a/d IJssel

TE KOOP AANGEBODEN

Draaibank, Record Power
DML36SH, 230 Volt, 430 Watt,
3 snelheden. 90 cm tussen de
centers, centerhoogte 11 cm.
Inclusief Record Power Chuck RP

4000, meenemer en opspanplaat.
Informatie bij Arie Braspenning,
tel. 0418 513349, e-mail:
a.braspenning@planet.nl

TE KOOP

houtdraaibank (merk Huvema),
4 snelheden zowel vooruit als
achteruit (220 volt) ± 95 cm tus-
sen de centers. Inclusief drie-
klauw en een vierklauw, boorkop,
diverse centers en diverse
leunspanen. Compleet met een
stuk of 20 beitels. Prijs 200 €.
Informatie bij de heer J. van den
Heuvel, Sint Annalandstraat 16,
Rotterdam. tel. 010-4818177

GEZOCHT:

houten timmermanswerkbank,
dus met houten poten!
Contactpersoon: René Wetzels
Tel. 0485361138
E-mail: r.wetzels@hetnet.nl

**Bezoek ons
in onze
nieuwe winkel !**

- Een groot, overzichtelijk winkelgedeelte
- Een accessoiresafdeling met vele voorbeelden
- Een werkplaats voor cursussen met 10 werkplekken
- Een galerie- en presentatieruimte
- Een kantoor en verpakkafdeling

Duitsland, 49744 Groß Hesepe, Meppener Str. 111
www.drechselbedarf-schulte.de

Colofon

Lidmaatschap

De kosten van het lidmaatschap van
RADIUS bedragen € 25,- per jaar; voor
leden wonende in het buitenland € 27,50
per jaar.

Bij inschrijving zijn de volgende opties
mogelijk.

- 1 € 25,00 - lid voor het hele jaar plus alle
tijdschriften van dat jaar
- 2 € 12,50 - lid na 1 juli met tijdschriften
van het tweede halfjaar
- 3 inschrijven na 1 november, lid m.i.v.
1 januari daaropvolgend.

De inschrijf- en administratiekosten bij
elk van deze mogelijkheden bedragen
Euro 5,-

Men is lid van de vereniging nadat zowel
het inschrijfformulier als de inschrijf- en
administratiekosten zijn ontvangen.

Verzoeken adreswijzigingen tijdig door te
geven aan de ledenadministrateur, deze
zorgt voor verdere verspreiding hiervan.
Het lidmaatschap wordt stilzwijgend
voortgezet, tenzij het lid tenminste
4 weken vóór het einde van het kalender-
jaar schriftelijk aan de ledenadministra-
teur bericht dat men het lidmaatschap
wil beëindigen.

ING BIC code: BIC INGBNL2A
ING IBAN code: IBAN
L66INGB0000741949

Rabobank BIC code: RABONL2U
Rabobank IBAN code: NL54RABO0396
3723 17

Bestuur

Voorzitter: Vacant
Secretaris: Aat (A.) Meijboom, L. de Raatlaan
15, 3209 AR Hekelingen, tel. 0181 639 728,
e-mail: aatmeijboom@tiscali.nl
Penningmeester: Bert (A.) Rosbach,
Meidoornsingel 67, 3053 BK Rotterdam,
tel. 010 418 47 86,
e-mail: a.rosbach@chello.nl
Postbank 74 19 49 tnv RADIUS.
Ledenadministratie: Ruud (R.) van Oorschot,
J. Vermeerhof 7, 1394 GG Nederhorst den
Berg, tel. 0294 253 421,
e-mail: ruud.vanoorschot@hetnet.nl
Lid: Jan (J.Q.) van der Ploeg, Jasper (J.) van
de Visch.

Redactie

Eindredacteur: Arie (A.M.) Braspenning,
Bloemkeshof 85, 5301 WS Zaltbommel.
Tel. 0418-513349.
E-mail: aktieradius@kpnmail.nl
Redactieleden: Rob Makkink, Jan van der
Meer, Ab Kraaijeveld, Nico Oosthoek,
Gerard Gaasbeek.
Correspondenten: Jan Pranger, Iet Feith

Advertenties

Wim (W.) te Winkel, Mispel 4, 7621 WB
Borne, tel. 074 266 21 82,
e-mail: te.winkel@home.nl

Kopij

AktieRadius verschijnt viermaal per jaar;
medio maart, juni, september en decem-
ber. De redactie verzoekt u uw bijdragen
zes weken vóór deze verschijningsdata
liefst op CD of per e-mail aan te leveren.
Foto's en tekeningen graag voorzien van
uw naam zodat wij deze kunnen terugstu-
ren.

Deze stukken vertolken de mening van de
inzender en behoeven niet de mening van
het bestuur en/of de redactie te vertolken.
Zij worden dan ook geplaatst buiten ver-
antwoordelijkheid van RADIUS en de
redactie.

De redactie behoudt zich het recht voor
ingezonden kopij in welke vorm dan ook
inhoudelijk te beoordelen, zonder opgaaf
van redenen te weigeren of in te korten.
Gehele of gedeeltelijke overname van arti-
kelen is slechts toegestaan met schriftelij-
ke toestemming van het bestuur.

KOM NAAR ARNHEM!

Direct **uit voorraad** leverbaar...

ruim 80 soorten **massief** hout

Klik op **www.af.nl** voor meer informatie

In onze ruime voorraad kunnen wij op de ouderwetse manier bestekzoeken. Ook hebben wij een houthobby-zolder waar wij kleinere stukken hout verkopen. Een walhalla voor instrumentbouwers en houtdraaiers. De meeste stukken zijn al geschaafd en alles is per stuk geprijsd.

BAPTIST

Gereedschappen voor houtbewerkers

Baptist IJzerwaren en Gereedschappen is al 26 jaar een begrip in Nederland. Het begon met de ijzerwaren- en gereedschappen speciaalzaak in het centrum van Arnhem en deze is uitgebreid met **Baptist Gebouwbeslag** en **Baptist voor Houtbewerkers**.

U BENT WELKOM IN ARNHEM

af

Arnhemse Fijnhouthandel
Driepoortenweg 12, 6827 BR Arnhem
tel: 026-3648435 fax: 026-3630309

BAPTIST

Gereedschappen voor houtbewerkers

Beekstraat 30
6811 DW Arnhem
Tel: 026 445 16 44